

Markedsblikk Januar 2025

Desember var preget av store prisutsving

2024 sluttet med store bevegelser i det nordiske strømmarkedet, der både spot- og futuresprisene steg og falt voldsomt flere ganger i løpet av desember.



Været: Solid hydrologisk overskudd

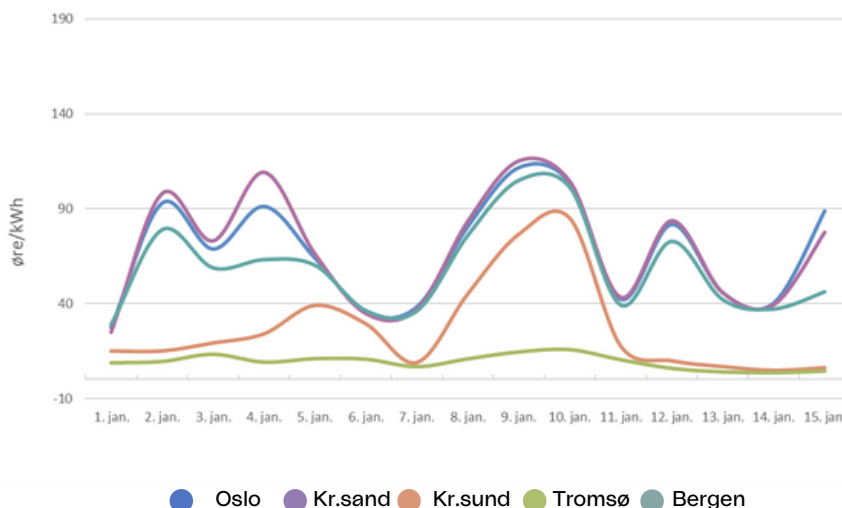
Vinteren fikk samlet sett en mild og våt start i Norden, og det var noe som smittet over på hydrobalansen. Det allerede store overskuddet på balansen vokste ytterligere, og ved juletider lå det på rundt 22 TWh. En kaldere og tørrere start på 2025 betyr imidlertid at balansen er svekket noe, og ventes nå å ligge på rundt 15 TWh i midten av januar.

Store prisfall på de nordiske systemfutures

Etter flere måneder med stort sett sidelengs handel på de nordiske systemfutures, kom det endelig noen svingninger i denne delen av markedet i desember. Det er ikke overraskende at kontrakter opplever store utsving rett før levering, men tross alt er det først og fremst værbildet som er hovedårsaken til at de mest omsatte futures falt voldsomt. Q1-25- og 2025-kontraktene som ble levert før nyttår, falt svært kraftig, men også lenger ut på kurven kunne det meldes om prisfall. Q2-25 og 2026, som nå er de nærmeste kvartals- og årskontraktene, falt med henholdsvis 19 % og 9 % i løpet av desember. Mens systemkontraktene ligger langt lavere enn de gjorde for en måned siden,

er utviklingen noe annerledes i andre relevante markeder, ikke minst gjelder det gassmarkedet og det tyske strømmarkedet. Her steg prisene kraftig på slutten av måneden, hovedsakelig som følge av geopolitisk uro og utsikter til en kald start på det nye året i Sentral-Europa. Det betyr også at prisspenntet mellom Tyskland og Norden vokser igjen. Utviklingen har medført stigende EPAD-er på futureskurven i de sørlige prisområdene, først og fremst i Danmark. Det hører likevel med til historien at de kraftige prisstigningene i Tyskland og i gassmarkedet i slutten av desember skjedde i en periode med lav handelsaktivitet. Det blir spennende å se hvordan utviklingen blir fra starten av uke 2, når markedets aktører for alvor vender tilbake fra juleferie.

Utviklingen i områdeprisene i øre / kWh.



Desember ble preget av enorme utsving i spotmarkedet, hvor vi både så perioder med negative timepriser rundt om i Norden, og også noen av de dyreste dagene noensinne i visse deler av regionen.

Det var ikke bare i futuresmarkedet at vi opplevde store bevegelser i løpet av desember. Spotprisene svingte også voldsomt i månedens løp, i hvert fall i visse prisområder. Måneden understreket også den trenden vi allerede hadde erfart tidligere i 2024, nemlig at spotprisene blir stadig mer volatile på grunn av kraftig utbygging av sol og vind, samt at prisforskjellene mellom de ulike nordiske prisområdene er svært høye under dagens markedsforhold.

Dunkelflaute vendte tilbake

Allerede i november ble ordet «dunkelflaute» hyppig brukt i mediene, og termen fikk enda en tur i manesjen i løpet av desember. Det høytrykkspregede været med lav vindproduksjon og tett skydekke inntok igjen Tyskland og førte til ekstremt høye strømpriser i landet. Dette smittet særlig over på de sørlige delene av Norden, hvor man i Danmark, Sør-Sverige og Sør-Norge har overføringskabler til Tyskland. I midten av måneden medførte de nevnte værforholdene – kombinert med kulde – at prisene eksploderte og nådde det høyeste nivået siden energikrisen i 2022. Prisene var ekstremt høye i tre dager, men toppen ble nådd torsdag 12. desember. Da var den gjennomsnittlige timeprisen for dagen 395 EUR/MWh i begge de danske prisområdene, 348 EUR/MWh i NO2 (Kristiansand) og 309 EUR/MWh i SE4 (Malmö).

Mens prisene i de sørlige prisområdene altså gikk til himmels midt i desember, var utviklingen til gjengjeld ikke på langt nær så ille lenger nord i Norden. Det store overskuddet på hydrobalansen betød at man kunne legge en demper på prisstigningene i Nord-Norge og Sverige, samt Finland, og prisforskjellene mellom nord og sør var dermed spesielt store disse dagene. 12. desember var systemprisen dermed «bare» 85 EUR/MWh, mens dagsprisen i Finland samme dag bare lå på 18 EUR/MWh.

De ekstremt høye prisene satte fart på debatten om kabelforbindelsene mellom de nordiske landene, og særlig i Norge er det stor misnøye med at strømprisene kan nå et så høyt nivå. Ved årets stortingsvalg går derfor flere partier, herunder de nåværende regjeringspartiene, til valg på at det ikke skal bygges eller fornyes flere kabler til utlandet. Denne saken vil med stor sannsynlighet vekke en del oppmerksomhet i hele Norden i løpet av året.

Negative timepriser

Det var imidlertid ikke bare ekstreme høyder strømmarkedet opplevde i desember. Adskillige ganger var det negative timepriser, både på systemnivå og i de enkelte prisområdene, og kun få dager etter de ekstreme prisnivåene 12. desember gikk prisen i Danmark ned til null helgen etter, da værforholdene hadde endret seg radikalt. Dette understreker at den fortsatt stigende andelen av vind og sol i energimiksen fører til stadig større utsving i leveringsprisene. Også i det kommende året vil vi med overveiende sannsynlighet komme til å oppleve lignende scenarier, hvor skiftende værbilder fra den ene dagen til den neste kan sende prisene fra skyhøye nivåer til minus eller omvendt. Vi følger naturligvis utviklingen fortløpende.

2024 sluttet med voldsomme utsving i gassmarkedet. Gassleveransene fra Russland til Europa gjennom Ukraina har nå opphørt, og dermed er en stor del av EUs gassimport historie

Vi har vært gjennom nok et dramatisk år i det europeiske gassmarkedet, og desember ble intet unntak. Måneden startet med et kraftig prisfall både i day-ahead- og futuresmarkedet, men i den relativt rolige handelen mellom jul og nyttår eksploderte markedet på nytt. Samlet sett endte måneden imidlertid med prisstigninger. På TTF-gassbørsen ligger day-ahead-prisen i begynnelsen av januar nå på 49 EUR/MWh, og det er det høyeste prisnivået vi har sett siden høsten 2023. Årskontrakten for 2026 prises til 39 EUR/ MWh, noe som er omtrent 10 % høyere enn for en måned siden

Gassflyten gjennom Ukraina er opphørt

Den største historien i markedet de siste månedene har vært hvorvidt Russland eller Ukraina ville lykkes i å lande en ny avtale om å forlenge de to nasjonenes avtale om at ukrainerne til tross for krigen skulle fortsette å fungere som transittland for russisk gasseksport til Europa. Frem til årsskiftet var adskillige EU-land svært avhengige av russisk gass, og gjennom flere kanaler har det blitt gjort forsøk på å overbevise ukrainerne om at de burde inngå en ny avtale med Russland, til tross for at de to landene har ligget i krig med hverandre i snart tre år nå.

Til tross for et helt år med tilløp og spekulasjoner om at partene ville finne sammen til slutt, gikk vi inn i det nye året uten noen ny transittavtale mellom landene. Dermed forsvant en stor del av Europas gassimport fra tidlig om morgenen 1. januar. Ukraina har tilbudt seg å transportere gass til Europa så lenge den ikke er russisk, og EU har arbeidet med en avtale om å kjøpe gass fra det lille kaukasiske landet Aserbajdsjan i stedet. Foreløpig er ingen avtaler på plass, og Europa må her og nå akseptere et merkbart fall i gassforsyningene.

Opphøret av transittavtalen hadde som nevnt vært et stort samtaleemne i de europeiske energimarkedene i mange måneder, så man kan ikke påstå at folk ikke var advart. Det var likevel tydelig at dette virket prisdrivende da nyttår kom uten at partene hadde blitt enige om å fortsette samarbeidet til tross for krigen. Prisene steg eksplosivt de siste dagene av 2024, da meldingene fra både Kiev og Moskva antydte at partene ikke ville komme til enighet, og utviklingen har bare fortsatt etter nyttår.

Nytt usikkert år i vente

Det er ikke bare situasjonen rundt den russiske gassen som ligger bak de prisstigningene vi har sett i gassmarkedet den siste tiden. De – i forbrukernes øyne – svært ugunstige værforholdene som store deler av Europa har opplevd de siste par månedene, har ført til et kraftig stigende forbruk, og gasslagrene i Europa er merkbart lavere nå enn de var på samme tid i fjor eller i 2023. Dermed går vi et nytt usikkert år i møte i gassmarkedet, der markedsaktørene naturligvis vil følge nøye med på hvilke løsninger EU kommer opp med på importsiden. Det er adskillige muligheter i spill, blant annet å få den russisk-ukrainske avtalen tilbake på sporet. Det vil blant annet kunne skje dersom Donald Trump lykkes med å trumfe gjennom en gassavtale når han inntar presidentposten om ganske kort tid. Aserbajdsjan er også en mulighet, akkurat som økt LNG-import fra USA og Midtøsten virker som en mulighet dersom EU skal unngå å stå med mindre gass på hånden enn tidligere.

Konklusjonen.

Etter en kortvarig endring i situasjonen ser vi nå igjen en utvikling der prisforskjellene i Norden vokser, og der EPAD-ene i de sørlige prisområdene derfor er skyhøye. Det gjelder ikke minst Danmark, som er rammet av at de tyske strømprisene skyter i været sammen med gassmarkedet, mens systemkontraktene holder seg mer i ro som følge av den sterke hydrologiske situasjonen.

I gassmarkedet er det interessant å se at markedet later til å møte noe teknisk motstand nå, hvor både day-ahead-kontrakten og neste måneds future har steget til rundt 50 EUR/MWh. Det later til at markedet har problemer med å bryte gjennom denne tekniske barrieren, selv om værutsiktene i Sentral-Europa fortsatt ser relativt kalde ut, og selv om usikkerheten rundt den europeiske gassforsyningen fortsatt er stor. CO2 -kvotemarkedet har også steget svært kraftig i pris i takt med at kullproduksjonen i Europa har økt, fordi kullmarginen nå er lavere enn gassmarginen og dermed billigere til strømproduksjon. Det betyr større etterspørsel etter CO2 -kvoter.

Vi tror mer på at gassmarkedet og dermed de tyske strømprisene endrer retning i januar og begynner å falle, enn på at den oppadgående trenden fortsetter. Stigningene har vært svært merkbare, og det bør være rom for en korleksjon i nær fremtid, med mindre det kommer noen svært kalde værutsikter eller uforutsette politiske begivenheter.

Prispressnet mellom Tyskland og Norden har vokst kraftig, men det er ikke nødvendigvis noe som vil få systemet til å handle oppover. Det nordiske markedet går sin egen vei for tiden og reagerer ikke i samme grad som tidligere på utsvingene på kontinentet.

Været blir selvsagt avgjørende for hva som skjer i det nordiske strømmarkedet, og akkurat nå svinger langtidvarslerne noe fra dag til dag. Når det gjelder de nordiske systemfutures, er det klart at dagens store overskudd på hydrobalansen legger en demper på enhver form for prisstigning. Vi vurderer sannsynligheten for stigende og fallende priser på de nordiske systemfutures for omtrent like stor. Markedet har falt til det laveste nivået på flere år i begynnelsen av januar, noe som gir rom for en oppjustering. Men hvis værutsiktene forblir milde og Tyskland samt gass begynner å falle, vil det kunne presse markedet ytterligere nedover.

Kjernekraft.

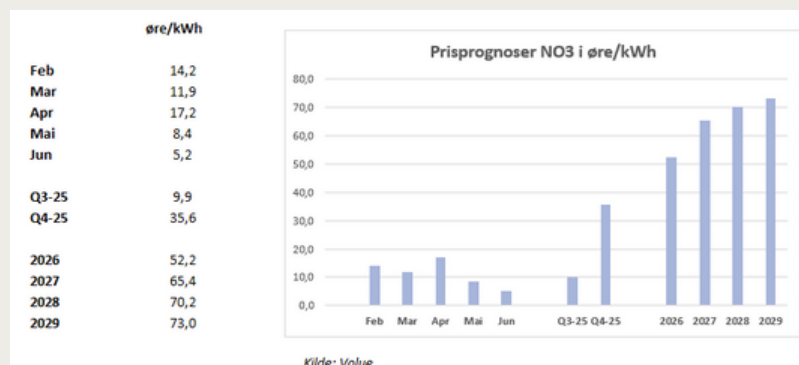
en etter hvert langvarige produksjonspausen ved Forsmark 3-reaktoren i Sverige fortsetter, og reaktoren ventes ikke tilbake i drift før i slutten av inneværende måned. Ellers er det for tiden full produksjon fra de nordiske kjernekraftreaktorene, noe som er helt normalt på denne tiden av året, når utfall helst bør unngås.

Hold øye med.

Ukraina: Situasjonen i Ukraina har vært ekstremt avgjørende for de europeiske energimarkedene helt siden februar 2022, og januar kan kanskje bli et nytt høydepunkt i så måte. Ukrainerne er under press fra flere EU-land for å gjenåpne gassrørledningen slik at det kan komme gass fra enten Russland eller en annen nasjon til blant annet Slovakia og Ungarn. Spørsmålet er om det kommer en ny avtale i januar, men det virker mindre opplagt enn for bare få måneder siden.

Ukraina er også et veldig spennende tema i forbindelse med Donald Trumps innsettelse som president senere denne måneden. Vi vet ennå ikke om det fortsatt er Trumps ambisjon å stoppe krigen, og i så fall hvordan, men januar kan bli måneden da det blir lagt frem noen planer. Disse planene kan også komme til å påvirke de europeiske energiprisene, ikke minst hvis det betyr at noen av sanksjonene mot Russland oppheves.

Prisprognose for Midt-Norge - NO3.



Januar er en måned da vinterstormer plutselig kan gi svært lave priser, men iskaldt vintervær kan også føre til en helt annen utvikling. Det gjelder spesielt hvis det, slik vi opplevde midt i desember, ledsages av tett skydekke og vindstille. Vi forventer en gjennomsnittlig områdepris (NO3) for januar på rundt 45 EUR/MWh, og naturligvis noe høyere i de sørlige prisområdene.

Ta gjerne kontakt for en hyggelig kraftprat!

[Turid H. Sevaldsen, KAM-Storkundeansvarlig](#)

[Mobil: +47 99 28 15 04](tel:+4799281504) / [E-post: turids@neas.mr.no](mailto:turids@neas.mr.no)

neas